

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo
(levert elektronisk 04.06.2024)

Dato
04.06.2024

Høringssvar - Utredning om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov

Mental Helse er Norges største bruker- og medlemsorganisasjon innen psykisk helse. Med over 10.000 medlemmer fordelt over hele landet bidrar vi til å skape gode møteplasser og drifter relevante hjelpetjenester og prosjekter som bidrar til bedre psykisk helse for befolkningen. Våre 350 brukerrepresentanter bidrar til høy brukermedvirkning i helsetjenestene. Våre 150 lokallag drifter møteplasser over hele landet.

Mental Helse viser til ovennevnte høringsnotat, og har følgende bemerkninger:

- Vi støtter Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) sitt høringssvar om innlemmelse av FN sin konvensjon om rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse (CRPD) i norsk lov.
- Vi støtter også flertallet i ekspertutvalget sitt syn om at FNs konvensjon for rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne (heretter CRPD) må inkorporeres i menneskerettsloven.

Mental Helse viser til at regjeringen i Hurdalsplattformen har lovet å innføre CRPD i norsk lov, som et juridisk ekspertutvalg nå har utredet. Det er denne utredningen som er på høring nå. Spørsmålet er ikke om CRPD skal innføres eller ikke, men hvordan det skal gjøres. Utvalgets flertall har foreslått å innføre CRPD i menneskerettsloven. FFO og resten av sivilsamfunnet forventer nå at departementet følger dette klare rådet, og sender en sak til Stortinget om innføring i menneskerettsloven. Det må skje før nåværende stortingsperiode er over.

Diskriminering, utenforskap, isolasjon og dårligere tilgang til helse og sosialtjenestene er enorme ekstrabelastninger for mennesker med psykiske lidelser. Det fører til tapte leveår, tapt arbeidskapasitet, økt rusbruk og igjen dårligere utsikter til tilfriskning og økt livskvalitet. Mindre diskriminering fører ikke bare til et bedre, mer rettferdig samfunn, men det vil og kunne utløse store samfunnsbesparelser innen helsevern og sosialtjenester. En inkorporering av CRPD inn i menneskerettighetsloven vil gi en enorm signaleffekt og være et lenge ventet løft for den betydelige andelen av befolkningen med funksjonsnedsettelse.

Side 1 av 2

Flere av FNs kjernekonvensjoner er allerede inkorporert i menneskerettsloven, herunder blant annet kvinnediskrimineringskonvensjonen og barnekonvensjonen. Det vil ikke bare sikre CRPD større gjennomslagskraft ved motstrid med annen lovgivning, men det sender også et klart signal om betydningen av funksjonshemmedes rettigheter. En ideologisk annerkjennelse er like betydningsfull for CRPD som for de andre menneskerettighetskonvensjonene. Dermed vil funksjonshemmedes interesser i større grad være på den offentlige agendaen, samt at det vil øke kunnskapen om og bidra til en kontinuerlig bevisstgjøring rundt konvensjonen. Å unnta CRPD her, vil kunne stride mot prinsippet om at menneskerettighetene utgjør et udelelig og umistelig hele. Vi kan derfor ikke se at det finnes tilstrekkelig gode grunner for at CRPD ikke skal bli inkorporert på samme måte som blant annet kvinnediskrimineringskonvensjonen og barnekonvensjonen.

Norges tolkningserklæringer er ikke avgitt som reservasjoner til CRPD, og Mental Helse mener at tolkningserklæringene ikke må tas inn i menneskerettighetsloven.

Mental Helse er glad for at regjeringen har gitt Helsedirektoratet i oppdrag i 2024 å utrede en ordning for beslutningstøtte jamfør Tvangslovsutvalget 2019 og Samtykkeutvalgets 2023 anbefalinger. Med det er Helsedirektoratet allerede i gang med en prosess for å harmonisere norsk praksis i helsevesenet som gjelder tvangsbruk og vergepraksis med CRPD.

Mental Helse støtter flertallet i utvalgets anbefaling og mener at CRPD må inkorporeres i Menneskerettsloven.

Med vennlig hilsen

Ole-Marius Minde Johnsen /s/
Landsleder

Linda Berg-Heggelund /s/
Generalsekretær